

PEST, NOVEMBER 22.

47 szám.

II. FÉLÉV. 1860.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: esütörtökön. Előfizetési díj: helyben félre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. aust. ér.; vidékre postán félre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. aust. ér. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

Valláserkölcsi szózatok.

III.

A ki hinni tud, vigasztalást talál.

A hit Istentől emberbe öntetett jóság! Nem embertől van tehát a hit, de Istentől; nem is emberi találmány az, de isteni adomány. A lélekre nézve a hit az, mi a világtalanra nézve a vezető. — A hit biztos kalauzunk az élet sivatagjain; nélküle céltalan az emberi törekvés, elviselhetlen teher a földi szenvedés.

A hitnek tárgya az Isten, kiről a magára hagyott embernek nincs tiszta fogalma; ismeretének szűk a határa, földieken túl nem terjed. A bűn által elhomályosult elme az élet végcéljait nem ismeri, a Teremtő szándékát, akaratát nem tudja; erre egy fensőbb, magasabb ihletés, kinyilatkoztatás szükséges. Az ember, lelkét illető dolgaiat, magasatos hivatását, rendeltetését az Istentől tanulja, az üdvnek eszközeit tőle veszi. Miért is hajdanában a sz. atyák, látnokok, legutóbb pedig egyszerűltté, Jézus Krisztus által szólt — s kijelenté magát, mint a világ Teremtője, s a bűn által (erkölcsi-leg) elveszett emberiség Megváltója.

Vigaszteljesek az őszavai, mikre nagy szükségünk van. Hisz nyomoruság, küzdelem, bánat életünk. A jajföhászokhoz képest ritkák az örömhangok. Itt eped egy lelke bánatában az erény utjáról, üdvével nem gondolólag, letért bűnös, fájlalva vétke könnyelműségét, mennyei legjobb Atyja iránti hitlenségét, hálátlanságát; ott egy vagyonszertett család, kenyérkereső gondok gyötrelmei közt ülve háza romjain, melyek közül kiált a szükség, az élelemhiány; amott meg egy, hosszas szenvedésben, növekedő fájdalmakkal küzdelem elalélt beteg. Mi az, mi egynek is, másnak is elviselhetővé teszi nyomasztó sorsát, helyzetét? Mi az, mi a bűnöst csüggedésében, a vagyontalant szomorúságában, a beteget szenvedésében enyhíti, vigasztalja? . . . A hit; ez óvja a bűnök és fájdalmak tengerében fuladozót az elmerülés ellen.

Vidul a bűnös, ha hallja: „Fiam! ha vétkezik valaki, van az Atyánál közbenjárónk; — ha bevalljuk vétkeinket, hű az Isten, hogy megbocsásson . . . s megtisztítson a bűnnek minden szennyétől.”

ket, hű az Isten, hogy megbocsásson . . . s megtisztítson a bűnnek minden szennyétől.”

Megbékül sorsával a szegény, ha tudja, hogy boldogok a szegények, mert ők a mennyeknek országa; boldogok, a kik éheznek és szomjaznak az igazságért, mert ők kielégittetnek!

Enyhítve érzi magát a beteg, ha elgondolja, hogy szenvedése nem tartós, hogy Megváltója is szenvedett, s ha Jézussal szenvedünk, vele meg is dicsőítetünk.

A hit ereje gyógyította meg a vérfolyásban szenvedő evangéliumi asszonyt: hitünk gyógyerejében bizunk mi is, kiket a kor viszontagságai . . . megviseltek, a bűnviszályok nyavalyájába döntöttek. A hit vigasztaló szavaira fől tud az emberi szív vidulni: másban miben is tudna inkább bizni, remélni? Isten az ő menedéke, bajainak egyetlen orvoslója. Jóságán, hűségén okosan kételkedni nem lehet: azért tiszteletben tartja a hitigazságokat, valóknak, üdvöseknek a kijelentéseket. Csalódhatunk az emberekben, kiket érdek, önzés vezérel; de nem csatlakozhatunk az Istenben, ki a legfensőbb tökély és szentség magaslatán személyválogatást nem ismerőleg, apailag uralkodik fölöttünk. S ha bizunk (olykor) az emberek szavaiban is, mennyivel inkább Isten ígéreiteiben, ki soha csalódásba nem ejthet, mert igazmondó; ki a mit ígér, meg is adhatja, mert mindenható. Mi is volna a keblek rejtekébe látó Isten előtt ismeretlen? mi volna az előtt lehetetlen, ki szavával eget-földet alkot, teremt?

Az Isten végtelen igazsága s mindenhatósága az különösen, min hittünk alapszik. E tulajdonok nélkül Isten nem képzelhető; ez keresztény meggyőződésünk, nélküle a hit vigasztalásaira képtelenek vagyunk.

Már a ki Istent hiszen, szavában is hisnie kell. Hit által emelkedünk az Istenhez; hit által erreszkedik le az Isten az emberekhez. Üdvözülésünk alapja, feltétele a hit. „A ki nem hiszen, elkárhozik” — mondja Krisztus Urunk (Márk 16, 16.). Ezt vallja az egyház is: „A hit az üdvnek kezdete, igazulásunk alapja; mi nélkül az Isten tetszésére, az égiek társaságára számolnunk nem lehet” (Trid. zsinat VI. ülés. 8. fejez.). „Ha hiszesz, meglátod az Isten dicsőségét” — mondja az írás (Ján. 11,

40.). Sz. Tamás pedig, „Magban rejlik, úgy mond, a fának gyümölcse. üdvösségünk gyümölcsét is a hitnek magvában birjuk.” — Főjóságnak nevezetik a hit, mert sok jóban részesít. „Bizzál leányom! a te hited meggyógyított téged” (Máté 9, 22.). — Isteni főerénynek mondták a hit; mert általa az Isten kiválóan tiszteltetik. „A ki megvall engem, úgy mond Krisztus Urunk, az emberek előtt, én is megvallom őt az Atyám előtt, ki mennyekben van” (Máté 10, 32.). Isten előtt az áll nagyobb kedvességben, ki többet ad neki, nem pénzének, de hitének kincséből — mondja sz. Ágoston (47. beszéd).

Oh tegyük, rakjuk le Istennek e kedves kincset imádságainkban, különösen hittünk, hitvallásunk többszörös elmondásában. Mit is érne nekünk élni hitetlenül, reménytelenül, szeretetlenül? ... Hisz ugyan minden ember valamit, remél és szeret. Hisz babonaságokban, rossz embereknek hitegetéseiben, biztatásaiban, azoknak bűnre csábító, ingerlő szavaiban, — csak az Istenben nem, és az ő csalhatatlan ígéiben, tanításaiban! Remél és szeret; de reménysége- s szeretetének tárgya a világ. Vágyódik, de nem a mennyei, hanem a földi javak után. Szeretetét csupán teremtményekre pazarolja, azokért lánghal, él és hal: míg a Teremtő iránt egykedvű és hideg marad. Csak akkor, midőn rutul csalódott, midőn a világban, az emberekben helyezett hite, reménysége és szeretete hajótörést szenvedett, ismeri el, mit az irás mond, hogy „átkozott, ki bizik az emberekben.” Vajha még elég korán! mert hiszen „a csalódás és késő bánat — egy.”

Vasárnap főleg, legyen a minket boldogító, üdvözítő ker. hit elmékedésünk tárgya. Gondoljuk meg, mik vagyunk általa, mivé lennénk nélküle. — „Az egély, szárnyainak árnya alatt tartván lelkiünket — úgy mond Chateaubriand, a jeles francia egyházi író — megakadályozza azt, mint gyöngéd virágot a kora kinyílástól; és meghosszabbítván együgyűségünk éveit... ártatlanságot látszik csatolni magához az ártatlansághoz.” (A vértanuk IV. könyv.)

Egy, keresztény hitben növelt, Jézus iskolájában tanult gyermek többet tud azért az Istenről, a lelki dolgokról, mint az ő-világ valamennyi bölcsei; többet, mint a fölvilágosodással diesekvő kor hitetlen tudósai, kik óriási léptekkel haladnak mindenben előre, csak a hit és erkölcs dolgában maradnak hátra. Sajnálatra méltó munkások; mert kellő jutalom, cél, megállapodás reménye nélkül fáradnak. S mikor legmagasabban fognak röpkedni, akkor lakolnak majd hiru elbizakodásukért, akkor zuhannak alá — bukott angyalként. Bábel tornya sorsára jut a büszke alkotvány; műveik felleget verdeső nagysága porba dől. Előbb-utóbb össze kell roskadnia, a minek nincs erős alapja. Homokon épít, ki Isten nélkül épít... Ő benne helyezett hit az alap, s az összetartó anker az erkölcsök. Ez erős, e bomolhatlan szellemi kapesok fűzzenek, tartsanak minket e válságos napokban össze, s tapasztaladjuk az evangéliumi leánynyal hittünk erejét, vigasztaló, boldogító malasztjait.

„Hitednek rendületlenül
Légy hive oh magyar!
Bölcsődtől fogva sírodig
Szent kegygyel ez takar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hit;
Áldjon vagy verjen sors keze,
Csupán ez üdvezit.”

Tróczonfalvi.

Sz.-Bernard-testvérek.

(Legenda.)

Meghal a legjobb atya,
Osztotnak a fiai:
A testvérek legjava,
Kire annyi minden várt,
Legelől kész volt Bernard
Minderről lemondani.

E világ nem kell neki,
Keresi a szent magányt;
Ki a bűnt úgy rettegi,
Csakhogy bűne ne legyen,
E világból kimegyen
Más világba holt gyanánt.

Ráesnek a többiek:
„Oh testvér, ne hagyj te el!
Nélküled a kincs mink?
Minden legyen a tiéd,
Csak miénk te légy, — ki véd,
Int, tanácsol, áld, emel!”

Szent a szentnek szent szava,
Még sem hagyja őket itt
Eltökélt hitászlaja:
Hogy mézajka megered,
Megtölt minden szív-eret,
S viszi a testvéreit...

„Van-e itt egy esillag is?
— Szól az ihlet angyala, —
Itt a fény is mind hamis...
Nem világ a föld nekem,
Ott az ég az én egem:
Az örökség legjava!”

És rá mind viszhangot ad,
És az ég is kedvesen
Veszi a viszhangokat...
Ott a zárdavölgyi hely, —
Szent vetése majd kikel, —
Ott az áldás, ott leszen.

Eldöntésre még mi várt?
Örökösnek ki marad?
„Kis ösesénk, a kis Nivárd,
A ki velünk nem jöhet,
Mintegy játékörömet
Birja itt a földjivat.”

„Egy hittünk van, egy jogunk,
— Fölkiált a kis gyerek, —
Igy osztotni nem fogunk:

Nektek ég, s a föld nekem?
Hitjogom nem engedem,
Megyek én is veletek!

Osztatlan, ki osztozott . . .
A testvér mind egy vala, —
S egy világot áldozott:
A testvéri szeretet,
Mely egy Istent szeretett,
Mégdicsőül általa.

Benőfy Soma

A fogadott leány.

— Beszély. Folytatás. —

II.

A házi élet.

Azóta, midőn az elmondott események történtek, tíz hosszú év folyt el; az ezredek tengerében egy esep, az emberi életben, életre határozó időszak. Ha kémlő tekintetet vetünk a helyre, hol történetünk kezdődött, alig találunk rajta lényeges változást. Csak annyiban különbözik a hely mostani állapota az előbbtől, hogy a házat környező ákácok tetemesen megnöttek, és a ház új födélzetet kapott. András apró most is csak úgy ásta a sirokat, mint ezelőtt tízévvél; csak hogy a már ezelőtt is ősz haja most már nagyon megritkult. Másként áll a dolog Marival, a sirásó fogadott leányával, kinek szende lelkét minden tavasszal új virága díszíté az erénynek. Daczára azon pótolhatlan veszteségnek, hogy oly korán elveszté édes anyját, ki őt szorgalmasan nevelhette volna, föltalálható volt e szende lényben minden erény, mely a tisztaság és mocskotalan erkölcsű hajadont ékesítheti. Maga a roszzsáju világ, mely oly ritkán ismeri el az erény valódi értékét, nem merte Mari szép tulajdonait kétségbevonni. Ajjatossága, szorgalma, felebaráti szeretete, és leginkább feddhetlen tisztaságu élete mindenkinél tiszteletet és becsületet nyert számára.

Tíz évig vezeté Mari András apó háztartását, melyben oly nagy rend és tisztaság uralkodék, hogy a falu legde- rekabb leányai is elláthattak volna hozzá ügyességet tanulni a háztartásban. De nem ez volt Mari legnagyobb érdeme; mert mit ér a szorgalom és tisztaság külsőleg, ha nincs összekötte erkölcsi serénységgel és benső tisztasággal? András apó nem csak testileg akart apja lenni fogadott leányának, hanem arról is gondoskodék, hogy a keresztény vallásban és isteni félelemmel növekedjék fel. Szorgalmasan eljárta ünnep- és vasárnapokon, sőt olykor-olykor munkanapon is, a szent misére és szent beszédre. Mari különös szorgalommal tanulta a keresztény hit tanát; miért őt a helybeli plebános majd olvasóval, majd képekkel, bérnálásakor pedig szép imakönyvvél ajándékozta meg. Hogy Mari ily szépen haladt a keresztény erényben, arra nézve nagy előny volt András apó példás élete; mert taníthat a pap akár mennyit, és akár mit, ha a gyermek a szülői háznál az Istent és az egyházi parancsokat nem tanulja tisztelni, olyan lesz a tanítás, mint a sziklára esett mag, gyökeret soha sem fog verni.

Mari szép lelkének egyik jellemző tulajdona volt azon tiszta s önzéstelen szeretet, melylyel gyámajja iránt viseltetett, kinek életét könnyíteni és a mennyiben lehetséges föl, is vidítani volt egyedüli törekvése. Mindeniütt, hol szerét tehette, sürgött-forgott mellette, jóllehet az mindig kérte, hogy ne fárasztja magát nehéz munkával.

A komor tél hosszú estéit oly kellemesen tölté el apa és leány, hogy az unalmat csak névről ismerék. András apó ilyenkor vagy faragott, vagy székeket font; Mari pedig vigan pergő rokkája mellett a legszebb történeteskékkel fűszerezé az oly lomhán haladó órák hosszóságát.

Egyik estén szintén ily foglalatosságban találjuk őket. Az öreg faragesált, a leány font. E perczben mindketten el valának mélyedve munkájokba. Végre az öreg egyet köhentett, s megszólalt.

— Marikám — mond ő — beszélj csak nekem valamit történetedből; oly igen örömet hallgatom, ha beszélész.

— De mit mondjak édes apóskám? hisz már kifogytam mindemből; életemnek pedig legesekélyebb eseményét is tudja már.

— Csak azt mondd el édes lányom, hogyan váltatok el az ütközet előtt apádtól, és hogyan jöttetek ide a mi falunkba?

— Mióta emlékezni tudok — kezdé kissé lehangolva Mari — atyámat mindig katonának ismertem. Mint később anyámtól megértém, ő szegény nemes családból, származott; de kitünő erényei annyira kárpótolták szegénységét, hogy anyám, ki gazdag szülőknek egyetlen gyermeke volt, habozás nélkül nyujtá neki kezét házasságra.

— Az szép volt szülőitől, hogy, bár gazdagok, nem ellenzették e házasságot, melyet leányuk szíve sugallata után kötött.

— Sőt az volt épen a legnagyobb baj, hogy anyám szülőinek akarata ellen nyujtá kezét atyámnak. De nem is volt Isten áldása ezen házasság fölött; mert, miként anyám mindig mondá, hogy az Isten talán ezen engedetlenségeért bocsátott rá később oly súlyos csapásokat.

— Az Isten szent bölcseségével úgy intézi életünket, hogy gyakran, a mit a más világon valánk szenvedendők vétkünkért, már e földön lerójjuk azt. Lehet, hogy anyád kiszenvedvén bűneiért, most már Isten szá- molyánál könyörög éretted. —

— Anyám többnyire falun lakott, hová sokszor kijött atyám is a városból. Egy izben anyám nagyon szomorú volt, és ha kérdém bánata okát, elfordult tőlem és könyezett. Este megérkezék atyám ujjalag, s nagyon hevesen beszélt anyámmal késő éjjel. Másnap korán költének föl, mert atyám bucsut akart tőlem venni. Karjaiba zárt, megcsókolt, de nem szólt. Midőn lovára akart ülni, anyám eléje ment. „Gyermeked boldogságára kérlek, ugy mond, ne menj el. Ki lesz atyja e gyermeknek, ha meg találsz halmi?” „Én királyomnak, felelé, hűséget esküdtem, eskümet beváltom. Ha pedig — s itt látám, hogy akadoz, s szemében könyek csillognak — ha pedig a csatatéren maradok, még marad egy nálamnál jobb atyátok az Isten, ki védője lesz az özvegynek, és e kis árvát kegyelme meg fogja őrizni.” Ezzel fölugrott lovára, s mi fájdalommal néztünk a sebesen elrobogó után. Néhány hét után kikölt-

töztünk falusi lakunkból, mert anyám nem tudott ellenni atyám nélkül; és mi elmentünk, őt a táborban fölkere-szendők. Atyám kezdetben nagyon nehezen vette, hogy tudta és engedelme nélkül hagytuk oda csendes magányunkat; de később hozzá szokott, s még örült is, mert így jobban vigyázott ránk. — Épen ezen faluban szállásoltunk, midőn egyszer kora reggel éles dobpergés és harsogó trombitaszó vere föl álmomból. Atyám lélekte-lentül jött be szobánkba, hol anyámat imádkozva találta. Buesut vett tőlünk s nyilsebesen elvágatott a már ki-vonuló seregek után. Nem sokára futó katonaság bori-totta el falunkat, s anyám összecsapva kezeit, szédült vonásokkal rebegé, hogy a mieink meggyőzettek, s most futásnak erednek. A menekülők közt hasztalanul kere-sők atyámat szemünkkel, őt nem láttuk sehol sem. A dühös ellen fölgyújtá a falu azon részét, hol mi szállá-soltunk. Alig menekülheténk a lángok közül; vagyunk pedig és pénzünk a tűz martaléka lett. A csata elmúltá-val elmentünk atyámat a megfutamlott seregnél keresni; de itt nem tudtak fölöle semmit, hogy hová lett. Vissza-jöttünk tehát e faluba, mert azt hittük, hogy atyám megsebesülvén, a falu valamelyik zugolyában rejtegeti magát; de minden kutatásunk siker nélkül maradt. Anyám a sok nélkülözés és szomorúság következtében beteg lett. A mi csekély vagyunk volt még akkor, betegsége azt is fölemésztette. De ha már fölemésztette is, csak aztán használt volna. Azonban, oh Istenem, ő meg-halt, s engem itt hagyott magánosan, segedelem nél-kül, a nagy világban árván, miként a szélről magányos szigetekre hajtott levél. S ha a jó Isten meg nem könyö-rül rajtam, és egy második apát nem küld, most nem tudom, hol tapodnám a föld porát! . . .

A leány itt hangos zokogásban tört ki; András apó pedig oly hévvel méregeté a fejszéljét az előtte álló ha-sáb fába, mintha az által akarná lekergetni szívéből a fájdalmat, melyet abban a leány utolsó szavai idéztek elő.

— Hát nagyszüleid nem tudakoztak apádról sem-mit? —

— Nem. Anyám haldokolva monda, hogy keressen fel őket; de hová tudtam volna én fordulni gyámoltalan, hisz nem is lagnak ezen országban?

Igy végzé Mari elbeszélését; András apó pedig azt mondta rá: „Bizzál édes leányom, mert meg fog téged az Isten vigasztalni.“ —

A keresztény vallás egyik legvigasztalóbb tana az, mely meggyőz minket arról, miszerint mi a legszorosabb összeköttetésben vagyunk elhunyt feleinkkel. Legyen a halál által okozott csapás bármily nagy, mindig vigaszt találunk a vallásban; mert a mi szomorúságunk nem olyan, mint a kiknek ninesen reményök. Ezen hit szülte ama kegyeletet, melylyel kedveseink sírját tiszteletben tartjuk. Ha a temetőben andalog az ember, oly sok sir-keresztet láthat, melyek virágkoszorúkkal vannak föléke-sítve; sőt magát a szomorú emlékü sirt is virágkertté varázsolják a kegyeletteljes árvák.

Marinak is egyik legkedvesebb foglalkozása az volt, ha anyja sírját virágokkal díszítheté. Ha elvégezte teendőit, kezébe véve öntöző-kannáját, jó anyja sírhalmához sietett. Midőn a hasadó hajnal első pirja látszék a keleti láthatáron; midőn még csak a fecskék csevegése és a fölszálló pacsirta éneke zavarák a csendet: akkor

már virágait öntözé. Enyhet talált anyja sírjánál a virá-gok szemlélésében. Mert a hajnalpírral vetélkedő piros rózsa emlékezteté ama heves lángoló szeretetre, mely őt egykoron anyjához fűzé; a szende nefejejts virágai azon szemekről beszélt neki, melyekből a szerető gyermek annyi üdvöt olvasott. Vagy nem voltak-e ezen virágok előképe ama szilárd remény valószínűségének, hogy egykor ismét látni fogja jó anyját? Mert mint a kihalt természet a tavaszi nap meleg sugarainak enyhet adó lövellésére fölébred: ugy a föld gyomrában alvó emberek is föléb-rednek egykoron a trombitaszó harsogására. Kinek nem toltak volna könyek szeméibe, midőn az árvát anyja sírjánál dolgozni, s eme szép dalt hallotta zengeni?

„Virágot ültettem
Anyám sírhalmára:
Harmat nem is kell, mert
Könyem cserog rája.“

(Folytatása következik.)

Réthei.

A közerkölesiség két férge.

(Vége.)

Nem kisebb rossz, s nem kevesebb bajt okoz a szabadsá-gos katonák egy része, kikkel azonban már rövidebben elbán-hatunk, nem csak mivel katonák (tehát röviden, katonásan), hanem mivel e becses lapok hasábjain már intéztetett is hozzá-jok egy lelkes fölszólítás, melyet én ugyan a mieinkkel közlöt-tem, figyelembe is ajánlottam; de, fájdalom, nem fogott vala-mennyin, s azért kénytelen vagyok a bajt a nyilvánosság színe előtt bepapanaszolni.

All pedig e baj abban, hogy az ily szabadságos katonák, midán egy-két évet töltöttek az ezrednél a katonai törvények kötelezősége alatt, szabadsággal huzamosb időre, egy pár évre, vagy végiglen is haza bocsáttatnak. Mi ellen ugyan nines, nem is lehet semmi kifogásunk, ha magukat megbecsülnék; de az ellen már van, lehet is, lesz is, hogy nőtleniségre köteleztetvén, egyik a másik után veszi maga mellé — a közerkölesiség sér-tésével, a hivek botrányára, csábítására — gyalázatos ágyasát, s szaporítják a törvénytelen gyermekek számát. . . . Mert hát minek akkor ez a 6-ik parancs, tudnillik: „Ne paráználkodjál!“ — ha azt ily nyilvánosan lehet kigunyolni s lábbal tapodni? Vagy a szabadságos katonák ninesenek az Isten törvényének 10 parancsolata alatt? nekik nines lelkök, üdvösségök? vagy az Ur Isten kedvökért kivételt fog tenni sz. Pál által (a Korinth. 1. lev. 6. f. 9. v.) kijelentett törvénye alól: „Ne tévedjetek, ... sem a paráznál, sem a házasságtörők stb. Isten országát nem bírják!“ — S ha már ők nem gondolnak (az ilyenek) lelkök-ke, üdvösségökkel, valljon megengedhető-e nekik másokat, ár-tatlanokat rontani, botránkoztatni?

De katonai szempontból véve is föl a dolgot, nem semmi-siti-e meg az ily visszaélés a katonai nőtleniség célját, mely csekély belátásom szerint főleg abban állana, hogy az ilyenek, menten minden családi terhek- s kötelekektől, annál könnyeb-ben, bátrabban, szabadabban teljesíthetnek ugyan minden, nagy föláldozást kívánó katonai kötelességüket, de különösen, hogy annál készebbek lennének a legdicsőbbre: életüket is, ha kell, a hazaért, fejedelenért föláldozni. De vajjon nem bünsít-atik-e meg ezen cél az ágyasság által csak ugy, sőt még in-kább, mint a törvényes házasság által? Valljon nem veri-e így hasonló, sőt még nyugtatóbb, bilineselőbb békák- s kötele-kekbe magát az illető, mint rendes házasság által? Mely ha meg nem engedhető, s gátolja ama célt: hogy ne gátolná, hogy volna megengedhető az ágyasság, mely még az erkölcsi érzést is annyira rontja, tompítja mind a barczuban, kinek lelkiismeretét megfojtja, mind az ágyasban, kinek szemérmét előli becsü-letére nagyjától, aprájától egész életén át a kat. . . . rin. . . . ezi-mét illeszi, mind végre szerenesetlen gyermekökben, kinek

homlokára szülői gyalázatjának, saját csuf eredetének örökös szegényfoltját súti? S lehet még ily ivadékban becsületérzés? nem tépetik-e ez ki tövestől sziveikből a bűn, az örökös szegény, a gyalázat által? — Nem nő-e így föl egész törvénytelen nemzedék minden lelkismeret s erkölcsi érzet nélkül? Nem rosszabb lenne-e tehát ezen, különben is tilos s erkölestelen orvosság magánál a betegségnél?!

Itt tehát nincs más menekvés, mint az orvoslás. — Sajnos ugyan, hogy, mint már a „Religio”-ban az akasztói érdemes plebános ur is panaszkodott, az ágyasok (concupinariások) ellen nincs világi törvény; de van helytartósági intézkedés, melynek nyomán s következtében a szomszéd Stül helységben már szét is lizetett a nt. plebános ur folyamodására s püspök ő méltóságának közbevetésére egy ágyassági szövetség. — Csak sürgetni, folyamodni kell tehát! — Eleinte ugyan szabadságos uraimék benéztek, hogy ők katonák, nekik világi hatalom nem parancsol; már folyamodni akartunk saját hatóságukhoz, hogy vagy ne ereszék őket haza, vagy legalább büntetés s fegyelem főtartása tekintetéből vonják (rukkoltassák) be az ilyeneket, s bocsássák helyettük haza a magukat megbecsülendöket, midőn értésünkre esett, hogy ily üdvös rendelet már ugys létezik, s a szolgabíró urak hatalmában áll bevonatásukat (berukoltatásukat) eszközölni. Sőt most már katonahatóságunk ugynevezett expositurák is léteznek, hol (mint jelenleg járásgombán Bánszky Béla főhadnagy ur) az ilyen megatalkodott fiézkókat, kiknek a szép szó nem használ, másképen hozzák észre. „Kopogtassatok tehát, és megnyitattik nektek!”

Ne is mondja senki, hogy ők katonák. Mert hát ezeknek nem kell erkölcsiöknek lenniök, vagy e bűn már nem is erkölestelenség? Ha a többi meg tudja magát becsülni, falunkban a legbecsületesebb legény, Kis s József, szintén szabadságos katoná, s egyik már ágyasát is elűzte: miért nem ők is? Ha pedig méntségül veszszük, hogy némelyik közülök már atya is: akkor csakhamar iparkodoi fog valamennyi e méntségre s kiváltságra szert tenni. „Censeo ergo Carthaginem delendam” — vagyis az ágyasság tövestől kiirtandó.

Tápio-Sághi.

Katholikus hitelet.

Pest, nov. 18-án 1860. Ha a kath. istentisztelet általán véve szívelemelő: ugy részünkről nem találunk semmi meghatározhat oltárainkra az isteni ige kenetdus hirdetésével összekapcsolt szent áldozatánál, melynél nagyok és kicsinyek azonegy kenyérben részesülnek. A ki e meghatározó jelenet szemtanuja akar lenni, az lépjen az oltáregylet havi közös istentisztelete alkalmával az egyleti templom szent csarnokaiba. Részünkről nem ismerünk e mulandó életben örömlévezetet, mely fölérne azzal, melynek legújabbán f. h. 11-kén az egylet ez évi első egyházi ünnepélyénél, és 13-kán a megholt egyleti tagok lelki nyuga máért tartott szent mise-áldozatnál részesei voltunk. Lélekben azon korbá hittük magunkat visszahelyezve, melyben hiteles őseink mindannyiszor az Ur asztalához járultak, valahányszor a sz. mise-áldozaton megjelentek, s a legérzékenyebb büntetésnek tartották, ha az Urvaosora vételétől eltúltattak. Az egyházi életnek nagy virágzása azon korban, a mely előtt a miénknek magát több tekintetben szegyenelnie kell, kétségkívül ezen éltető lelki eledel utáni szent vágyból magyarázandó; minthogy ezen eledel az egyházi életnek valódi forrása, melyben az egyház élettereje s Isten földi országa virágzásának legfőbb feltétele rejlik. Ennélfogva tántoríthatlan abbéli meggyőződésünk, hogy az imádató Oltári szentségnek társulata mindenütt, a hol csak gyökeret ver, az egyházi élet megújítását — mit minden jámborok legfőbbban ohajtának — hathatósan előmozdítja; s már e szempontnál fogva is kötelességeink egyik legszentebbikének ismerjük, mindenkit, ki magát Isten országa gyermekének tekint, esdekelve kérni, miszerint tőle telhetőleg azon legyen, hogy minden egyes község, minden keresztény család, s egyenkint minden lélek ezen, áldást árasztó társulatnak megnyeressék. Isten, ki a szíveket és veséket vizsgálja, tudja, mint ohajtjuk hön szeretett édes hazánk boldogságát: szüntelen ég felé emelkedik forró imánk, hogy az első apostoli szent királyunk által az egyház kebelébe vezérlett s az ég királyné-

jának hathatós pártfogásába ajánlott magyar nemzetre atyai áldását a legbővebb mértékben kiáraszsza; s a mindentudó Ur Istennek színtegy, mint szeretett földieinknek színe előtt minden tartózkodás nélkül nyíltan állítjuk, hogy meggyőződésünk szerint minden hazafi legszentebb kötelességeihez tartozik, polgártársait az Oltári-szentségben jelenlevő Ur Jézus ismerete- és szeretetéhez vezetni. Adja Isten, hogy ebbeli szilárd meggyőződésünk honfitársaink közt napról napra általánosabbá váljék, s ekkép hön szeretett hazánk jóléte mindinkább biztosítható!

Rév-Komárom *)

nov. 10-én. A ki hazai történelmünk lapjait figyelemmel forgatta, tudni fogja, hogy mióta hős Árpád apánk megszerzé nekünk e drága hont, mely bölcsönk és majdan sirünk is, láthatára egét hányszor boriták vérfellegek, végronlással fenyegetve a magyart s édes hazáját! Lehetetlen, hogy az föl ne ismerje s ne imádjá nemzetünk történetében a népek sorsát bölésen vezérő isteni gondviselést, neki köszönnév egyedül, hogy „annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, megfogya bár, de törve nem, él nemzet e hazán.” Ugy van, kedves olvasó! Édes hazánk földje már számtalan nagyszerű, nem ritkán szomorú események színhelye volt. Csaknem minden falunk, pusztánk és városunk tud a távol multakból hasonló emlékeket fölmutatni. Azonban alig tudunk hazánkban helyet, mely a multak gyászemlékeiben feltűnőbb volna, mint éppen Rév-Komárom. Nem említtük itt a gyakori földrendéseket, melyek egy évben többször is ismételt vészrohamokkal ingatják meg e város épületeit, lakóit pedig, ugy szólván, örökös rémlésben tartják; nem említtük az árvizeket, nem a dögvész és egyéb csapásokat, melyekkel e város sujtatott s egyre sujtatik. Csak azon iszonyu tüzvészre akarjuk emlékeztetni az olvasót, mely 1848-ik évi sept. hó 17-én érte városunkat, elhamvasztván egy-két óra alatt a városnak nagyobb és szebb részét, nem kimélve meg az iparosok több évi szerzeményét, nem az Isten szent házait, kéréltetlen pusztító lángja martalékául ejtven három templomot, két kápolnát s több kórházat. Fajdalmunk keserűségét főképen nevelé, hogy városunk díszét, a Jézus-társaságbeli atyáktól egykor nagy költség-, ritka pazar fény- s bámulandó építési tehetséggel emelt s hátrahagyott Sz.-András-főtemplomunkat, mely nagyszerűség-s fényre nézve hazánkban, sőt mondhatni, külföldön is ritkita párját, szintén az emésztő elem áldozatai közt rom- és hamuban szemlélni kénytelenítettünk. Oh mily igazán jajdulhattunk föl akkor bánatos keservünk érzetében a hazája s temploma romlását sirató látnokkal: „Oh ti mindnyájan, kik romjaink mellett elhaladtok! figyelmezzetek és lássátok, ha vagy-e fájdalom, mint a mi fájdalmunk?...” Valóban a ki városunkat ily gyászos helyzetben látta, hinnie kellett, miként az romjaiból egy könnyen nem fog föl-épülni. — Oh ki tudná fölcszedni a sok keserű könyveket, melyeket e város vallásos keblü hívei hullattak? a buzgó fohászokat ki tudná föl számlálni, melyeket ők látogatásuk napjaiban az ég számóiyához röpitettek, kérve az Irgalmaságu Urát, hogy küldje le számukra a vigasztalás angyalát, ki megnyihitse fájdalmukat, és a hamuban fekvő templom mielőbbi fölépülése által oszlassa el arcukról a bánat redőit? És ime, a kegyes Isten meghallgatta a hozzá folyamodók buzgó könyörgéseit! Igen, megvigasztalta azokat, kiket megszorított.

Viszontagságteljes 12 évnek lefolyása után Szent-András-főtemplomunk phoenixként hamvaiból kikelt, és mindnyájunk legnagyobb örömeire mult hó 28-kán főmagasságu Nagykéri S e i t o v s z k y ker. János hg-primás, mélyen tisztelt s szeretett bíboros főpásztorunk által ünnepélyesen föl szenteltetvén, az isteni szolgálatnak átadott. A föl szentelést végzendő bíboros főpásztorunk oct. 27-én délelőtti 11 órakor felszövekes s a város összes harangjainak ünnepies zugása közt „Sz. István” gözhajón székhelyéről városunkba érkezvén, a kiszállásnál a városi küldöttség által fogadtatott. Innen az itt tisztelőre megjelent ezerek szünni nem akaró éljenzései közt, a házak ablakaiból kitűzött nemzeti zászlók árnya alatt, díszes banderium kíséretében a plebánia épületébe vonult; hol őt a kath. közönség nevében ft. P a u n á z Mihály, helybeli plebános s prépost ur ő nagysága

*) Lapunk 45-ik számában, a „Különlék” rovatában közölt tudósítás kiegészítésül. Szerk.

üdvözlé. Ő eminentiája ezután a tisztelgéseket méltóztatott elfogadni. A tisztelgők közt feltűnő számmal jelentek meg a helyben állomásozó katonai főtiszt kar tagjai, élőkön nagyméltóságú Sziegenthali báró Brezina várparancsnok és Ruff tábornok urakkal. Meglepőbb számmal tiszteltek ő eminentiájánál helvét hitvallásu magyar hazánkfiak; mindnyájan gazdag nemzeti díszruhákban mindmegannyi daliák jelentek meg a magas vendég előtt, mely hódolatukat fejezván ki iránta, maguk és ügyfeleik megbizásából a dunántuli superintendens nevében. Ő eminentiája atyai szavai, melyeket hozzájuk hazafini ihlettséggel intézni kegyeskedett, megindítanak bennünket, s örömkönyeket esaltak ki szemünkéből. — A tisztelgések végével bibornok ő főmagassága a templomunk számára hozott szent ereklyéket a közel eső Szent-Anna-kórház kápolnájába vivé el, hol azok késő éjig a hívők köztiszteletére voltak kitéve. Ugyane kápolnában esti 4 órakor a kitett szent ereklyék előtt az ünnepélyre megjelent nagyszámu papság által bíboros főpásztorunk jelenlétében a vértanuk szolozsmája mondatott el. — Dícséret- s hálaival kell itt megemlékeznünk a szomszéd Győr város nagygymnasiumának sz.-benedek-rendü tanáraitól abbéli gondoskodásukért, mely szerint, ünnepélyünket emelendők, mintegy 30, magyar diszöltözeti s szép termetű tanuló ifjut hoztak magukkal városunkba; kik is a sz. szertartásokat végző bíboros főpásztorunkat ma és a szentelés napján mindenütt kivont karddal kísérek. Városunk már e napon, mintha csak 12 évi gyászolása után most tette volna le gyászruháját, öröm-szint ölte magára; a néptömeg széles jó kedvében föl s alá hullámzott a nemzeti zászlókkal fölékesített utczákon, a „Szózat” örömhangaival töltvén be a esendes esti levegőt. Este a város kivilágított.

Octoberhó 28-án, ngymint templomszentelés napján, kora reggeltől félnyolcz óráig a Sz.-Anna-kápolnában a szent ereklyék előtt folytonos kismisék szolgáltattak, s a bűnbánó hívek az élet kenyerében részeltettek. Hét órakor diszlovések történtek, a város összes harangjai meghuzattak, egy negyedórát hirdetvén a nap örömet. Ő eminentiája 8 órakor a papság ünnepélyes kíséretében, a kereszt szent jelének elővitele mellett a plebániái épületből a szent ereklyékhez menvén, miután itt még az uton elkezdett bűnbánó zsoltároknak hátralevő része elmondattott, körmenetileg a fölszentelendő templom bezárt ajtajához járult, s megkezdé a szentelési szertartásokat. — Jól esett lelkünknek, örömkönyekben usztak szemünk, midőn mélyen tisztelve szeretett főpásztorunkat, aggkorából mintegy kivetkőzve, a roppant területű templomot háromizben bámulandó gyors léptekkel megkerülni s benn a templomban a falakra festett 12 kereszthez magas lépcsőn ifju erővel föl- és lemenni, s a többi szertartásokat is fáradszatlan buzgósággal végezni szemlélhettük. Fohászkodtunk is az ég kegyes Urához: vajha érsek atyánk ezen ifju erőnek, melyre egyházunk s hazánkunk oly nagy szüksége van, még igen sokáig örvendhesen! — Magasztos és megíható volt az egész szentelési szertartás, melyet a nagyszámu közönség, jöllehet az több óra hosszág tartott, mindvégig éber figyelmével kísért. A szentelés legmeghatóbb, legépületesebb része volt az, midőn a sz. ereklyék az Anna-kápolnából megható szent énekek zengése és ismételt diszlovések közt körmenetileg a főtemplomba vitettek. Valóban hasonlított e körmenet egy nagyszerű győzedelmi bevonuláshoz, melyben a világ győztes vezérei részesülnek. — Oh mily szent érzetek szárnyalták át lelkünk valóját, midőn az Isten dicső bajnokainak, sz. András, sz. Mátyás, sz. István első vértanu, és szűz szent Modestina földi maradványait négy áldozár válain, környezve a kezökben égő faklyákat vivő hat városi taú- esostól, sok ezerre menő hívek kíséretében, zöldfüvel behintett uton rendeltetésök helyére bevitetni láttuk, hogy állandóan velünk legyenek s köztünk maradjanak! Ezek sz. Agoston szerint „minket valamint életünkben őriznek, ugy halálunkban is védelmeznek; itt, hogy a bűn fekélye föl ne emészszen, amott pedig, hogy a pokol félelme meg ne rohanjon.” Megható volt látni a szent ereklyék előtt menő, fehérbe öltözött ártatlan kis lánykákat, kezökben virágkosárcákat tartva, melyekből folytonosan jóillatu virágokat szórtak az utra, melyen a szent ereklyék s ezeket nyomban követő bíboros főpásztor elhaladtak. Hazánk nagyai közül az ünnepélyt magas megjelenésökkel

emelék: mlgu gr. Károlyi Lajos s Waldstein János ő mlga, G hiezy Kálmán ő nga, és más nagyragu s előkelő egyházi s világi urak. — A szentelési szertartás befejeztével a nagyszámu hívekhez ft. R e n d e k József esperes s gutai plebános rövid s lelkes beszédet mondott; mire ő eminentiája teljes papi segédlet mellett, az infulusok tisztjét mlgos Rimely Mihály sz.-mártoni főpát, és nagyságos Sz á n t ó f y Antal prépost és pest-belvárosi plebános urak teljesítvén, ünnepélyes sz. misét énekel, mely alatt a es. k. Nasszau-erzed jeles zenekara, több helybeli és némely vidéki zene- s énekkedvelők közreműködésével, vezéreltetve városunk érdemes agg karmestere, Ströcker József és fia által Mozart, egyik miséjét remekül adák elő.

A szent foglalatoságot délután két órakor a város kath. közönsége által a sz.-benedekiek épületében mintegy 240 vendég számára rendezett örömmünepi ebéd váltá föl, mely alatt a katonai zenekar válogatott magyar darabokat játszott. A felköszöntések hosszú sorát megnyitá maga ő eminentiája, éltetvén apostoli király ő Felségét. Ezután tek. G v o t b Lajos polgármester a város mint kegyur nevében emelt poharat V-dik Ferdinand király s neje ő felségeikért, továbbá Albrecht főhercegg s neje ő fenségeikért, mint a kik templomunk fölépítéséhez jelentékeny pénzösszeggel járultak. Ft. P a u n a e z Mihály prépost és városi plebános pedig éltette a jelenvolt magas vendéget, bíbornok hercegg-primás ő eminentiáját és gróf Waldstein János ő méltóságát, mint templomunk nagy jötevőit. Ezek után szakadatlan sorban szebbnél szebb s lelkesebbnél lelkesebb felköszöntések történtek. Az ebéd a „Szózat” elzengésével zárattott be. Este 6 órakor az ujdun fölszentelt Sz. András-templomban ő eminentiája tartá meg több ezerre menő hívek jelenlétében az ünnepélyes hálaadó isteni-szolgálatot, mely alatt Sz e i l e r Károly esztergomi karmester urnak H a y n á l d Lajos erdélyi püspök ő nagyméltósága fölszentelésére készített jeles „Te Deum”-a a reggeli ajátatoságon szereplő zene- és énekkedvelők által adattott elő. Este a város ujra kivilágított. Másnap reggel ő eminentiája 7 órakor a főtemplomban kismisét szolgáltván, mintegy 10 óra tájban gőzbujón, kísérve ezerek áldáskívánataitól, örömlenzések harsogásaitól, melyeket vihar-próbált ősrégi várunk barna falai tiszszerezen viszhangoztak, folytonos diszlovések közt székhelyére távozott. Isten angyalai vezéreljék a ritka buzgalmu, fáradszatlan főpásztor lépteit, s becses drága életét nyujtsa a kegyes ég az emberi kor legvégsőbb határáig!

Helyén volna itt még templomunkat illetőleg egyről-másról enlítés tenni; mivel azonban jelen tudósításon ngyis hosszura terjedt, mindezekről ft. szerkesztő ur engedelmével máskor. Addig is Isten velünk! L u l i e s e k Izidor, káplán.

Zabolcsból. Mult octoberhó 7-ike a karászi rom. katolicusoknak a legtisztább örömek legedesbikét hozá meg. Ugyanis helybeli birtokos, tek. Zsnjtai N e m e t h y József ur s valóságos keblü neje, S i m o n y i Zsuzsanna ő nagysága mélyen érezvén, hogy templomunkra nagyon is ráilennek sz. Dávid ama panaszzavai: „En ezéderia-házban lakom, az Ur szekrénye pedig borsátor alatt létezik,“ — s mélyen érezvén, hogy Istenért soha eleget nem tehetnek, a mult év első napjaiban elhatározták a templomot Isten méltó lakhelyévé alakítani át, s legkegyelmesebb főpásztorunkat arra kérték fel, miszerint, hogy a templomnak egész külső ékessége is meglegyen, ő exelja tornyot építtetni méltóztatnék eléje. A határtalan bőkezűségű főpásztor, menél inkább méltányli híveinek buzgóság-szülte áldozatkészségét, annál hajlandóbbnak nyilatkozott kérésök teljesítésére. A nemes szándék tetté vált. Ma már — hála az Istennek, ki áldásképen adá meggyéjének főpappját, hála a jóteteményeiben kifogyhatlan nagy apostolnak! — készen áll a bádoggal fedett felettébb ékes torony, mintegy szüntelen intvén a híveket, hogy valahányszor ezen tornyot megpillantják, mindannyiszor égre emelt szívvel és lélekkel kérjék a mennyei Atyát, hogy legnagyobb jötevőnket, érsek atyánkat, hazánkunk s egyházunknak az emberi élet legszélsőbb határáig megtartsa. Készen áll a torony, s ezzel ismét szaporodott Zabolcsban egy emlékoszlop, mely mindaddig, míg egy téglá lesz belőle, hirdetendi a nagy B a r t a k o v i c s Béla egri érsek nevét. De készen áll a templom is. Midőn az izraeliták a babiloni fogságból kiszabadulva,

bazatértek, s az ellenség által lerombolt, általuk sok viszontagság közepett újra fölépített templom fölavattatásának ünnepét szentelték, a szent történet tanúsága szerint, az öregek, kik a hajdanit teljes pompájában látták, a különbség szemléletére keservesen sirtak: mi karásziak nem vagyunk azon állapotban. Mert mily szűk s ódonszerű vala az előbbi, oly tágas és ékes a mostani; annyi külső és belső csin s finom izléssel van az elkészítve, hogy bármely fővárosba is beillenek. Oly szép öszhangzás uralkodik belsejében, hogy a belépőt akaratlanul is imára indítja, s hálára buzdítja a nagy jötevők iránt, kik szent hitök ihlette-keblöknek buzgalmat követve, nem szorítokozva a pusztá kötelesség szűk határai közé, semmi költséget s fáradságot sem kíméltek, hogy az Isten házat, mintegy romjaiból kiemelve, az Ur méltó lakhelyévé tegyék. — Ott állnak a torony mellett a templom szegletén a magyar nemzet két dicső sz. királyának, István- és Lászlónak óriás nagyságu szobrai; ott a homlokzaton nagy aranyos betikkel kifejezve a legszebb mondat: „Jertek, imádjuk az Urat!” — mintha a két dicső szent király ajkairól hangzanék le kedves magyarjaikhoz. A belső tökéletesen megfelel a szép külsőnek. A két ölnyi magasságu, aranyozott keretű, szent Istvánt ábrázoló oltárkép dicsőségére válik valamint a nagy jötevő nemes párnak, ugy P l a c h i Ferenéz pesü festésnek, kinek kezéből került ki. A gazdagon megaranyozott oltár és szőszék annyira sikerült; remek művek, melyek szintén Pesten készültek, hogy bárki mintaul választhatná. Az egészen új orgona hasonlóan (pe t i orgonaművészes, F a z e k a s műve) oly eszimmel van elkészítve, hogy minden műértő megelégedését érdemelte ki. Említem-e, hogy az új templom gyönyörű esillárt és lámpát, finom mennyezetet és selyem damaskból készült két zászlót, színes és fekete casulákat, színes és fekete vecsernye köpenyt s dalmatikákat, több rendbeli albakat és karingeket kapott? Én mindezekről hallgatok; legbensőbb örömmel csak annyit említek meg, hogy a díszesen még ki is festett templomunk mindennel, mire egy kath. templomnak szüksége lehet, ellátott. Kérdi talán a nyájas olvasó, ki legyen e nagy jötevő? az nagyságos özvegy N é m e t h y Józsefnő, született S i m o n y i Zsuzsanna asszonyság. Igen, özvegy; mert feledhetlen emlékü férjét az építkezés alatt ragadta ki ölelő karjai közül az irigy halál, s a vigasztalhatlan özvegy már eddigelé is az Isten oltárára hozott s még hozandó áldozataiban keresi vigasztalását. — Ezen phoenix gyanánt hamvaiból kiemelkedett templom octoberhó 7-én szenteltetett föl, s azért mondom, hogy e nap az örömeink legédesebikét hozta a karásziaknak.

Hálás elismeréssel kell megemlítenem Karász másik birtokosát is, tek. Cseleji és Nagy-Besenyői F e r e n e z y Antal urat s magas műveltségű nejét, G e r t n e r Theréz ő nagyságát, kik valamint a közéletben a legszívélyesb barátság, a legszebb egyetértésben élnek a főnemlített uri családdal, ugy őket az egyház oltárára hozott áldozatokban is egyetértés vezérli. „Ha te, barátom mondá tek. F e r e n e z y Antal ur tek. N é m e t h y urnak, meghosszabbított a templomot, én meg fölépítettem a sekrestyét, — s föl is építette azt a templomnak megfelelő díszszel. A nemes szülők példáját követték a jó gyermekek is; mert I d a kisasszony egy pompás brüsszeli esikpékből készített oltártakaróval, S t e p h a n i a és A n n a szende leánykaik pedig remekül kivarrott két oltárpárnával ékesítették föl az Ur oltárát, melyek tökéletesen megfelelnek az egri angol-kisasszonyok intézetében nyert magas képzettségöknek. A fölavattatási, szívet emelő szertartást, ngs és ft. P e r g e r János prépost s egri kanonok ur végzé. Mennél nehezebben feleldhetjük szeretve tisztelt főesperesünket, annál jobban esék köztünk láthatni, s mély ajtatóssággal bemutatni véruéküli áldozata alatt a nagy jötevőkért imádkozhatni. Jelen volt ngs F e r e n e z y Imre egri kanonok ur is, kit mint templomunk jötevőjét is tisztelhetők; mert az orgonára 100 új frtot kegyeskedett adni, miért az égből vegye el jutalmát. A szónoklatot a kerületi esperes, ft. G y ö r g y é n y i Ignác ur ismert ékesszólásával tartá. — Az isteni-szolgálatot mindkét uri háznál gazdag lakomák követték, melyek alatt hogy a jötevőkért poharak ürítettek, nem is kell mondanom. Másnap ismét a szentegyházban szép számmal gyülekezünk össze a megboldogult jötevő lelke nyugalmaért ngs és ft. P e r g e r János ur által bemutatott engesztelő-áldozatra, s

mondhatom, igen kevesen távoztak el e gyász-istentiszteletéről, kik a boldogult iránt egy pár bálakönyvel ne fejezték volna ki elismerésüket. Ezután a sírboltok szenteltettek be, s ezzel vége lett az ohajtva várt s sok örömmel végzett ünnepélynek. Ezzel én is bevégezem egyszerű leírását a nemes tetteknek azon hő kívánattal: Adja az ég, hogy minél többen lelkestüljenek föl az ily dicső tettek kivételére! Egy világi katholik us.

Szent-István-Társulati ügy.

A Szent-István-Társulat folyó hó 15-kén ft. Danielik János kanonok s prépost ur ő nagysága elnökle alatt választmányi gyűlést tartott, melyben a Szent-István-Társulat folyó évi november 14-kén megtartott XI-dik közgyűlésének jegyzőkönyve hitelesítettet, a mint itt következik:

„A Szent-István-Társulat f. hó 14-kén a belvárosi plebánia-templomban méltóságos és fötisztelendő R é p á s s y József jászói praelatus által végzett szent mise után tartotta meg XI-ik nagygyűlést méltóságos gróf Károlyi István ur elnökle alatt a szokottuál számosabb s igen fényes közönség jelenlétében. Tárgyai következők:

1) A gyűlést az elnök gróf lelkes rövid beszéddel megnyitván, alelnök ur tartott előadást, meghatólag s meggyőzőleg azon irányelveket fejtegetvén, melyek mind a dolog érdemére, mind pedig a modorra nézve a társulatot közhasznu tevékenységében vezérlik, s mindezt oly végből, hogy a közönség belássa, miszerint a társulatban egy oly nemzetegyházi intézményt bír, mely pártfogásra minden tekintetben érdemes. Előadását többszörös lelkes éljenek kísérek.

2) A társulati igazgató vázolta a társulat ez évi tevékenységét s annak ugyanez idő alatt erkölcsi és anyagi gyarapodását. E vázlatból kitént: hogy

a) Az utóbbi közgyűlés óta Pesten és Egerben megjelent nyomtatványok 417 $\frac{1}{2}$ ivre terjednek; a példányok száma 227,500 s az összes ivek száma 1,307,600.

b) A különféle intézeteknek elajándékozott könyvpéldányok száma 1181; a képeké 200.

c) A társulat javára tett végrendeleti hagyományok összesen: 470 frt 25 kr.

d) Mélt. D e á k y Zsigmond fölszentelt püspök s nagyprépost ur a „Codex graecus“ című könyvből a társulatnak 195 példányt ajándékozott.

e) A Szent-István-oltárra begyűlt kegyes adományok összége 1286 frt 4 kr., 14 frt ezüst huszasokban s 9 darab arany. Ugyane czérra az Ürményi Ferenéz felett ft. Danielik János kanonok s prépost ur által tartott emlékbeszéd jövedelme 2141 példányért 466 frt 71 kr. E szerint a Szent-István-Társulat által az oltárra begyűjtött összeg: 1752 frt 75 kr., 14 pft ezüst huszasokban és 9 darab arany.

f) A társulat az utóbbi közgyűlés óta 41 alapító és 1335 rendes taggal szaporodott. A tagok jelenlegi létszáma e szerint: 258 alapító, 96 tiszteleti és 7626 rendes, összesen tehát 7980 tag. Meghalt 2 alapító s 56 rendes tag.

3) A pénztárnok a kiadásokat és bevételeket összeállítván, a pénztár állapotját terjeszté a közgyűlés elé. Számadásának resultatuma: kiadás: 58,162 ft 25 kr., bevétel: 57,887 frt 75 $\frac{1}{2}$ krajczár.

4) A társulati ügynök előterjesztéséből kiviláglott, hogy az ügynökség és társulati könyvtáros által mult évi octoberhó 1-jétől f. évi september végeig részint eladatott, részint pedig tagdíjjul és előfizetés fejében elszállított 162,704 darab könyv és 38,435 darab szent kép. A társulatot active illető követelekéssége 37,061 frtot tesz.

5) Alelnök ur kimutatása szerint a bérbe vett egri érseki lyceumi nyomda f. évi september végeig 752 frt tiszta jövedelmet ígért.

6) Határozottatott:

a) Alelnök ur előterjesztéséből kiderülvén, hogy az „Encyclopaedia“ szerkesztéséhez még ahhoz értő egyén kívántatik, ki a czikkék revisiojával különösen azon tekintetből, hogy azok a kéziratban kellőleg kijuttassanak, az egész munkának iránya és szelleme közelebb öszszhangzásba hozassék, a kellő takarékoság és arány megtartassék, s így a feleslegeseket el-

hagyva, a szükségeseket pedig rövidebbre huzva, az egész mű gyorsabb haladásnak örvendhessen, tüzetesen foglalkozzék: e tisztre szerkesztői czimvel Illucz Oláh János ügyvéd 1000 austr. ért. frt mellett oly kikötéssel választotta meg, hogy egyúttal a titoknoki teendőket s a könyvtár felügyeletét is teljesítse.

b) Alelnök ur a művelt osztályok lelki szükségeseinek megfelelő imakönyvek hiányát említvén fel, előadta a választmány azon határozatát, mely szerint e szükségnek némi kielégítéséről gondoskodott, midőn egy, a külső nyilvános isteni-tisztelet alatti használandó oly imakönyvnek szerkesztését és kiadását rendelte el, melyben az illető hívő az egyház által a szent misében és vecsernyéken használt imákat minden vasárnap- és ünnepekre, azonkívül az országban különösen tisztelt szentek napjaira megtalálja, és így az egyházzal együtt imádkozzék. Miután pedig egy ily imakönyvön kívül még egy másik is multhatlanul szükségesnek mutatkozék, mely a minden állapotok és szükségnek megfelelő imákat tartalmazná, s így együtt templomi és házi imakönyvvül szolgálhatna; egy ilyet pedig már a szelleműs s művészi ihlet- s tökélyéről hazaszerte ismert báró Orczy Tekla urhölgy saját munkája eredményeként nagy részben készen bír: felbivta a gyűlést a t. báró urhölgy által készített imakönyvnek az első helyen említetttel egyszerre kiadására, kijelentvén, hogy a jeles urhölgy annak a társulat számára e czélból átengedésére nem csak kész, hanem azt az első helyen említetttel együtt saját keze által készített rajzékítményekkel is ellátni ajánlkozék. E rajzékítmények több rendbeli példánya bemutatván, a jeles alkotás, izlés és kivitel által meglepett közönség egyhangula: elhatározta a két imakönyvnek fényes kiadását, a további végrehajtással alelnök urat bizván meg.

c) Alelnök ur abbéli előterjesztése folytán, hogy rendszeren Pesten nem tartózkodhatik, de különben is egyéb foglalatosságai sem engedik, hogy a választmányban rendszeren elnököljön, s az elnöki egyéb terhes teendőket mind maga teljesítse, egy második alelnök rendszeresítését indítványozá, ki midőn az elnökök jelen nincsenek, a választmányokban elnököljön s egyéb elnöki teendőket vigyen, ugy azonban, hogy a fontosabb tárgyak felől ugy az elnök, valamit alelnök urakat jól előre értesítse, s ezek meghallgatása s jóváhagyása nélkül ne intézkedhessék. Az indítvány elfogadtatván, közakarattal második-alelnökül ft. Roder Alajos, ez. kanonok s egyetemi tanár ur megválasztott.

d) Az igazgató ur évi díja 200 au. ért. frttal megjavítatott.

e) A tisztviselek közakarattal megerősítettek, s a választmány részben megújítatott.

f) Az elnök gróf figyelmeztetése folytán alelnök ur előterjesztette, hogy a társulatnak saját házra igen nagy szüksége lévén, miután a társulat eddigi tökéli egy alkalmas ház megvételére még nem elegendők, ajánlaná, ha a tagok közt aláírási iverk küldetnének szét, hogy a ki teheti s tenni akarja, 4 év alatt 5 frtonként fizetendő husz au. ért. frtot írma alá e czélra, melyet ha csak 1000 tag is aláír, kikerülne az összeg egy alkalmas ház megvétele alapjául. Ohajtaná azonban, hogy világosan mondassék ki, miszerint ezen felhívást ne tekintsék erkölcsi kényszerítésnek s reáerőszakolásnak a t. ez. társulati tagok: hanem vegyék ezt, mint egyszerű figyelmeztetést, hogy azok, a kiknek az ohajtás szívökön fekszik, vajha társulatunk is saját házzal bírna, ennél fogva örömezt áldoznának e czélra, értesítve legyenek, mily módon járulhatnak e czél kiviteléhez, a nélkül, hogy a hozandó áldozat valamely nagyobb megterheléssel járna. Az indítvány ezen szellemben elfogadtatott.

Ezután elnök gróf ur az ülést feloszlátván, mind ő, mind a többi elnökök lelkesült éljenekben részesítették.

Ugyane választmányi ülésben nt. Szabóky Adolf k. r. tanár ur indítványa folytán az elemi iskolák számára általa már előbb szerkesztett s egy ideig a társulat kiadása szerint az iskolákban sikerrel használt abc és kisebb olvasókönyv ismétli kiadása elhatározatott. Két bíráló ajánlata folytán elha-

tározatott továbbá Xantus János egyházi magyar költők-ből szerkesztett, s német nyelvre igen szabályosan, bár szabadon fordított anthológiájának kiadása is.

Különfelek.

— Romából nov. 3-ról az „Union” czimű lapnak írják: „Legközelebb a pápa, szölejét, az ugynevezett „Vinea Pia”-t látogatta meg, hol néhány év előtt földművelők számára iskolát alapított. Távozásakor a kapu előtt két nyomorék koldus várakozott rá, kik ott, a hová IX. Pius megy, rendszeren megjelenni szoktak, s mint mindenkor, egy most is kiáltozának: „La carità per l' amor di Dio, Santo Padre, la carità! — alamizsnát az Istenért, szent atya, alamizsnát!” — A pápa, ki őket már régóta ismeri, hozzájuk közeledve, egyet közülök nevével fogva megszólított, mondván: „Te mindig alamizsnát kérsz a szent atyától, pedig jól tudod, hogy a szent atya maga sem gazdag most; szegény ő, nincs már semmije. Meglehet, hogy nem sokára ő is, mint te, koldulással lesz kénytelen életét föntartani. Egyébiránt míg egy fillér lesz a pápa zsebében, a szegény nyel és szerenéséttelennél azt is megosztandja. Vedd ezt! — légy jó keresztény, s imádkozzál érettem és az egyházért.” Mind a kétőt gazdagon megajándékozá.”

— A francia lapok egy megtérésről tesznek említést, melyet a híres Felix atya szelidsége eszközölt, midőn Laon-ból a Liesse-i Notre-Dame-ba utazott. Az ünnepeit egyházi szónok a laoni indóházban, hol kiszállott, aggódva keresett alkalmatosságot, mely őt Liesse-be vigye. A számos köcsik már mind le valának foglalva a Sz. Vincez-egylet tagjai által, kik a nevezett kegyhelyre sietének, a lelki szent gyakorlatokban részt veendő. Végre talált egyet, melyben egy férfi s néhány nő között igen szoros hely jutott számára. Képzhetni, a „Siecle” és Sue Eugen regényiró elveivel telt uracs mily szidalmak és aljasságokra fakadt a nők azon kérdésére, ha valjón ő is lelki gyakorlatokra megy-e Liesse-be? a jezsuiták s főleg Felix atya ellen, kit ő személyesen nem ismert, következőleg nem tudta, hogy vele szemközt ül. Felix mélyen hallgatott, figyelt a beszédre s olykor-olykor elmosolyogta magát; mindazáltal benesejében a szájhős megtéréseért imádkozott. A mint Liessebe érkezének, mindenki sietett Felix atyát, a híres szónokot hallani. A mi Voltaire-féle emberünk Felixet megpillantva, bámulata- és szégyenében nagyon megzavarodott. Ütitársának nagy-lelkű átnézésén s jóságán megindulva, tőle nem csak boesánatot kért, hanem egyszersemind kijelenté, hogy a lelki gyakorlatokban ő is részt venni kíván. Ő meggyónt és másnap reggel mély áhitattal fogadá az Urvaesorát a püspök kezéből.

— Közelebb magyar irodalmunk egy becses versgyűjteményre gyarapodott. Címe: **Kemenes költeményei.** Pest, 1860. Ajánlva van Rander János veszprémi püspök ő nagyméltóságának, mint a magyar irodalom nagy-lelkű pártfogójának. — Tisztelt olvasóink nem egyszer találkoznak már Kemenes (igazi néven Cscesinovic Ferenc, veszprémmegyei áldozár) kedves nevével, velünk együtt gyönyörködve és építve e lap hasábjain közölt lelkes költeményein, melyekből biztos következtetést vonhatni az egész dustartalmu gyűjtemény művészi becsére, irányára, érdekességére. Miért is kedves kötelességünkül tekintjük, tisztelt munkatársunk e költeményfüzetét, melynek minden egyes verszetét magas röptű képzelődés, vallásos és hazafüi lángérezlem sugallta, általában minden irodalombarátnak, kivált pedig szülők- és nevelőknek figyelmébe ajánlani. A 12-edrétü, 409 lapra terjedő s díszes kiállításu gyűjteménynek ára: 2 frt a. ér.

Kegyes adományok.

A Szent-István-oltárra: nt. Raffay Nep. János elemi iskolaigazgató ur Kolosvárott (Ürményi felett mondott emlékbeszéd 75 példányért) 15 frt. a. ér.; ft. Hegedűs Ignác esperes és pleb. ur Üllön (Ürményi felett mondott emlékbeszéd 15 példányért) 3 frt. a. ért.; tek. Kucsera Ignác ügyvéd ur V. Mikolán 5 frt. a. ér.

A pest-lipótvárosi templomra: egy valaki ezen jel-igével: „Többen többet tehetnek” — 90 kr. a. ér.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDAS RUDOLF.**

PESTEN, EMICH GUSZTÁV A M. AKAD. NYOMDÁSA (BARÁTOK TERE, 7. SZÁM).